

Italija hoče dobiti kos jugoslovanskega ozemlja

Mussolini bo kmalu
predložil zahteve

ARETACIJE FAŠIS-
TOV V BELGRADU

Rim, 14. avg. — Fašistični krogi so sinoči obtožili Grčijo, da ima teritorialne načrte na račun italijanske Albanije, zaeno pa so namignili, da bo Mussolini prej ali slej zahteval kos grškega in jugoslovanskega ozemlja. Italijanski tisk silovito napada Grčijo, odkar je bil umorjen Daut Hoggia, albanski nacionalist. Umor je bil signal fašističnim listom za napade na Grčijo, dasi je slednja izjavila, da so umor izvršili Italijani, ne Grki. Fašisti tudi očitajo Grčiji, da je tiha zaveznica Velike Britanije v tej vojni.

Jugoslavija je bila potegnjena v italijanski vrtnec večeraj, ko je list La Tribuna objavil poročilo, da je bil Leonardo Ciurković, fašistični vodja v Zadru, italijanskemu mestu ob obrežju, umorjen, ker je protestiral proti nekemu tujcu, ko je pel slovensko pesem na zadrskih cestah. Poročilo v omenjenem listu ne omenja drugih okoliščin, temveč le trdi, "da je bil Ciurković brutalno umorjen. On je bil prvi fašistični mučenik v Zadru, čigar ime bo dostojno počaščen."

Belgrad, 14. avg. — Uradni jugoslovanski krogi so izjavili, da je umor fašističnega uradnika Ciurkovića v Zadru "lokalna zadeva" in da je dobila Jugoslavija nagotvilo od Italije, da ta dohodek ne bo izvala slične kampanje proti Jugoslaviji kot jo vodi Italija proti Grčiji.

Uradni krogi so dalje naglasili, da kooperirajo z Italijo na prijateljski podlagi in da ne vidijo nobenega vzroka, zakaj bi incident v Zadru izval zdražbo. "Policija je sinoči udrila v glavni stan Zbora, jugoslovanske fašistične organizacije. Aretirala je vse člane, ki so se tam nahajali in konfiscirala papirje in dokumente. Ta organizacija, katere vodja je Dimitrij Ljotič, belgrajski odvetnik, je bila nedavno proglašena po vladi za nelegalno. Njeni člani so razpečevali letake s fašistično vsebino na Hrvaskem."

Atene, Grčija, 14. avg. — Grčija, ki čuti posledice italijanskega pritiska zaradi zveze z Veliko Britanijo, je odbila zahtevo Mussolinija, naj odpove britske garancije glede svoje neodvisnosti in teritorialne nedotakljivosti. Viskoki diplomatični krogi so izjavili, da je general Metaxas, predsednik grške vlade, zavrnil zahtevo italijanskega poslanika na sestanku, katerega se je udeležil tudi nemški poslanik. Po tem sestanku je imel premier razgovor s kraljem Jurijem.

Metaxas je konferiral tudi z angleškim poslanikom. Ameriški poslanik Lincoln MacVeagh je imel razgovor z nekim drugim grškim uradnikom v uradu zunanjega ministra.

**Zena komunist
Browderja zaslšana**

New York, 14. avg. — Zena Earla Browderja, tajnika in vodje ameriške komunistične stranke, ki je bila rojena v Rusiji, je bila zaslšana na Ellis Islandu glede legalnosti njenega bivanja v Združenih državah. Po zaslišanju pred imigracijskimi avtoritetami je bila izpuščena. Te niso hotele razpravljati o zavesti, izjavile pa so, da bo rezultat zaslišanja izročen federalnemu justičnemu departmentu.

Domače vesti

Obiski

Chicago. — Leo Turk in njegova hči Aldrane iz Mansfielda, O., sta 13. t. m. obiskala gl. urad. SNPI in uredništvo Prosvete.

Nov elektrotehnični inženir
Scammon, Kans. — Mladi rojak Rudolf Kovač iz tega kraja je pred dnevi graduiral s kansaške državne univerze v Lawrenceu, Kans., kot elektrotehnični inženir. Izpit je naredil z najvišjo oceno, kar jih je ta univerza še podelila komu v tej stroki. Zdaj je odšel v New York v službo h General Motors, Čestitke!

Konskripcija bo uničila demokracijo

Tako pravi
senator Wheeler

Washington, D. C., 14. avg. — Senator Burton K. Wheeler, demokrat iz Montane, je dejal v senatu, da bo sprejetje načrta konskripcije "prerezalo vrat ameriški demokraciji, edini živči večji demokraciji na svetu. Hitler pa bo s tem izvojeval največjo zmago po najnižji ceni." Senator je rekel, da bo Hitler lahko postavil kamen na grob ameriške demokracije, če bo kongres odobril konskripcijo, z napisom: "Tu leži glavna žrtev živčne vojne." Wheeler je govoril tri ure proti sprejetju zakonskega načrta konskripcije. On je citiral tudi uradne številke, da se je več prostovoljcev prijavilo za službo v armadi nego jih more ta opremiti z orožjem. "Nobenih potožkov glede prijavljanja prostovoljcev ni na jugu in zapadu," je dejal. "Sitnost so le na vzhodu, kjer se najbolj navdušujejo za obvezno vojaško službo in vezbanje. Ta resnica je bila demonstrirana v zadnji vojni in tudi v sedanji."

Wheeler je v svojem govoru tudi ožigal one, ki podžigajo vojno histerijo in kričijo, da je Amerika v nevarnosti napada. Dejal je, da on ne vidi take nevarnosti.

Navali na unijske urade v Chicagu

Chicago, 14. avg. — Policija je večeraj uprizorila dva navala na urade delavskih unij v zvezi s kampanjo, ki ima iztrebiti zločince in raketirje, ki kontrolirajo unije. Navala sta bila izvršena na urad unije pleskarjev, 222 North Wells st., in glavni stan distriktnega sveta pleskarjev, 1446 Adams st. Policija je aretirala štiri uradnike. Ti so Arthur W. Wallace, William O'Connor, Ever Anderson in David W. Kelly. V pondeljek je policija udrila v urad unije Miscellaneous Hotel & Restaurant Employees in aretirala štiri uradnike.

Norveška prestolona- slednica na poti v Ameriko

Stockholm, Švedska, 13. avg. — Norveška prestolonaslednica Marta in njeni trije otroci so na poti proti Združenim državam. Nahajajo se na krovu ameriškega parnika, ki je odplul iz Petčame, finske luke, proti Ameriki. Norveški poslanik v Stockholmu je dejal, da je predsednik Roosevelt povabil prestolonaslednico, naj pride v Ameriko.

Anglija vidi dolgo vojno

Pomanjkanje
izurjenih delavcev

London, 14. avg. — Ernest Bevin, delavski minister v Churchillovem kabinetu, je dejal v parlamentu, "da je vlada zadovoljna, ker vojna ne bo končana v bližnji bodočnosti." To opazko je izrekel, ko je argumentiral, da začasni padec produkcije v zvezi z vezbanjem delavcev je bivatvenega pomena za porast produkcije pozneje.

Bevin je pozval delodajalce, naj ustanove posebne oddelke v svojih tovarnah za vezbanje delavcev, da bo imela Anglija dovolj izurjenih moči, ko bodo orožne in municijske tovarne dosegle višek v produkciji. Vlada je ustanovila že več posebnih šol, da poveča število izurjenih delavcev. Bevin je urgiral privatne firme, naj posvečajo pozornost temu, ki je važen faktor v naporih glede porasti produkcije.

Okrog 30.000 tehnikov in drugih izurjenih delavcev je dobilo začasen odpust iz armade v zadnjih tednih zaradi pomanjkanja takih moči v industrijah. Večina teh je bila uposlena v orožnih in letalskih tovarnah.

Jugoslovansko zlato v Ameriki

Poročilo trgovin-
skega departmanta

Washington, D. C., 11. avgusta. — (JK) — Uradno poročilo ameriškega zveznega trgovinskega oddelka, The United States Federal Dept. of Commerce, za mesec julij tega leta bo objavljeno v nekaj dneh, ali večeraj so bili že objavljeni uradni podatki, ki jih vsebuje tisto poročilo. V skladu z izjavami Francije kot izvoznice zlata je skupna vsota zlata, uvoženega v teku meseca julija, vidno padla. Kajti v tem mesecu se je uvozilo v Združene države \$519.974.000 zlata ali za \$644.241.000 manj kakor skozi mesec junij. Največ zlata je prišlo iz Velike Britanije, in sicer \$301.737.000, in pa iz Kanade, in sicer \$172.272.000. Zelo značilno je to, da je despetlo \$6.607.638 zlata iz Portugalske, ki doslej še ni pošiljala svojega zlata iz dežele, kar se tolmači kot mera previdnosti za slučaj vojne ali zasedbe po neki neprijateljski deželi. S skupno vsoto, ki je došla v Združene države v teku meseca julija, je znašal uvoz zlata v Združene države za dobo prvih sedmih mesecev tega leta \$3.265.573.000 ali \$966.295.000 več kakor v istem razdobju lanskega leta.

Iz Jugoslavije je dospelo v teku meseca julija vsega skupaj za \$2.636.135 zlata deloma v šibikah, deloma v kovanim denarju, v cehinih. V mesecu juniju je došlo iz Jugoslavije zlata za \$13.673.491, tako da ima Jugoslavija sedaj v Združenih državah okoli 50 milijonov v zlatu. Švedska je poslala \$3.157.962, Španija \$2.147.000, Nikaragva \$522.305, Mehika \$1.890.671, Brazilija \$6.306.933, Kolumbija \$5.855.910, Peru \$1.519.206, Filipinsko otočje \$2.830.857, Avstralija \$3.262.101 in Južna afriška unija \$3.432.996.

Zlato, ki je dospelo v teku minulega meseca julija in ki je vloženo pri ameriških bankah federalnega sistema na račun inozemskih vlad ali inozemskih državnih pooblaščenih bank, znaša \$55.064.000, dočim je znašalo v mesecu pred tem, t. j. v juniju, \$437.234.000.

Združene države so izvozile skozi mesec julij je \$8000 zlata proti \$1.249.000 v juniju. Srebra se je dovzelo nekaj nad pet milijonov dolarjev, večinoma iz

FRANCOSKI MILI- TARISTIČNI VODI- TELJI OBTOŽENI

Imena prizadetih niso
omenjena

PROCES PRED PO-
SEBNIM SODIŠČEM

Riom, Francija, 14. avg. — Vlada premierja Petaina je sinoči formalno obtožila pred posebnim sodiščem bivše militaristične voditelje, premierje in ministre, da so izdali Francijo. Potisnili so jo v vojno nepripravljenost in s tem zakrivali njen poraz.

Imena obtožencev niso omenjena. Vlada je dala obtoženi grupi le označbo "Monsieur X" v splošni obtožnici. Sodišče bo samo odločilo, kdo so krivci in naložilo kazni.

Ko je bila obtožnica predložena novemu francoskemu vrhovnemu sodišču, je maršal Petain kot načelnik nove francoske države ožigal obtožence v svojem govoru po radiu. Očitno je, da sta med obtoženci tudi bivši premier Edouard Daladier in general Maurice Gustave Gamelin, bivši vrhovni poveljnik francoske oborožene sile. Petain je v svojem govoru dejal, "da so Francijo pokopale lenoba, nespoznobnost in sistematična sabotaža, katere so nameravale izvesti socialne nemire ali pa notranjo revolucijo."

Obtožnica govori o izdajstvu bivših ministrov, premierjev, militarističnih voditeljev in drugih visokih osebnosti in zahteva, da sodišče posveti na njihove aktivnosti v predvojni in vojni dobi ter naprtilo krivdo za poraz Francije posameznikom. Imena obtožencev bodo objavljena ob časa do časa. Obtožnico je prečital državni tožilec Cassagnau in se glasi:

"Ministri, bivši ministri in njim podrejeni uradniki so izvršili zločine in prestopke pri izvajanju svojih dolžnosti. Potisnili so nepripravljenost Francijo v vojno in odgovorni so za nastale posledice v situaciji, ki so jo ustvarili. S svojimi dejanji so grozili proti varnosti države. Imena obtožencev bodo objavljena v teku obravnave."

Posebno sodišče tvorijo Lagarde, Tanon in Maréau. Obravnava se je pričela brez hrupa. Maršal Petain je v svojem govoru po radiu naglasil, da bodo izdajalci dobili zaslužen kazni.

Litva razglasila cerkve- ne poroke za nelegalne

Kovno, Litva, 14. avg. — Sovjetska vlada Litve je uveljavila dekret, da so cerkvene poroke nelegalne. Dekret določa civilne poroke. Vsak par, ki se ne bi registriral v mestnih hišah, bo kaznovan z zaporom in denarno globo. Nov dekret dovoljuje tudi razporeke, ki so bile doslej prepovedane v tej katoliški državi.

Kitajski finančnik umorjen v Sanghaju

Sanghaj, 14. avg. — Čang Hsiaoing, znan kitajski finančnik in svetovalec francoskega municipalnega sveta, je bil večeraj ustreljen po svojem stražniški katu, katerega je potem ranil neki drugi stražnik. O Hsiaoingu so poročali, da se je pogajal z Japoncem naklonjenimi elementi.

Mehike, Kanade in Burme v Aziji, a izvozilo pa se ga je samo za \$15.000 v mesecu juliju tega leta.

Obvezna vojaška služba v Mehiki

Ustanovitev armade
200.000 moč

Mexico City, 14. avg. — Nižja zbornica je večeraj sprejela zakonski načrt glede obvezne vojaške službe tik pred zaključnjem avoega zasedanja, nakar je bil predložen senatu, kjer je bil tudi odobren s 57 proti enemu glasom.

Zakonski načrt določa, da Mehika izvežba 50.000 moč za vojaško službo letno, kar je v soglasju s programom narodne obrambe, da mora Mehika imeti stalno armado 200.000 moč. Moški v starosti 18 do 45 let bodo v smislu sprejetega načrta podvrženi vojaški službi.

Opozicija, ki je pobijala načrt obvezne vojaške službe in vnovičenja, je bila poražena na vsej črti.

Angleži odbili italijanski napad

Egipt posvaril
rimsko vlado

Kairo, Egipt, 14. avg. — Angleške čete v britski Somaliji, kjer so Italijani zasedli tri mesta, so odbile splošen napad na svoje pozicije pri prelazu Jugarganu, 35 milj južnovzhodno od Berbere, glavnega pristanišnega mesta, se glasi tu objavljeno poročilo. To dostavlja, da so bile italijanske čete zapodene preko puščave.

Poročila o koncentraciji italijanskega vojaštva ob egiptoskilibijski meji so dobila odmev v egiptskem časopisu. Egipt se bo storil na strani angleške armade, če ga bodo Italijani napadli. V Egiptu živi okrog 40.000 Italijanov in med njimi se je pojavila bojazan pred internacijo, če bo Italija napadla to deželo.

Rim, 14. avg. — Vrhovno poveljstvo poroča, da je italijanska armada treliha ob britsko oboroženo silo v okolici Adadheha, britska Somalija, in po bitki zasedla to mesto. List Piccolo pravi, da italijanske čete prodirajo naprej proti Berberi. Letalci so večeraj napadli z bombami angleške vojaške koncentracije pri jezeru ob meji Abesinije in Kenje.

Spanija napada Anglijo zaradi blokade

Madrid, 14. avg. — Angleška vlada je bila tukaj obdolžena, da je storila "vojni čin" proti Španiji z blokado, ki je ustavila dovoz olja in gasolina v Španijo. Obdolžitev vsebuje članek v listu Arriba, uradnem glasilu fašistov (fašistov), ki tudi trdi, "da tuji agentje sabotirajo rezerve gasolina."

Kitajci uničili 848 japonskih letal

Hongkong, 14. avg. — Kitajci so uničili 848 japonskih letal v bitkah v zraku in napadih na letališča ter potopili 40 japonskih bojnih ladij v treh letih, pravi poveljstvo kitajske letalske sile v svojem poročilu. To je bilo objavljeno ob tretji obletnici izbruha sovražnosti med Kitajci in Japonci v Sanghaju.

Letalska kompanija zgradi veliko tovarno

Santa Monica, Cal., 14. avg. — Uprava Douglas Aircraft Co. je naznanila, da bo zgradila novo in veliko tovarno v Long Beachu. Stroški gradnje bodo znašali \$20.000.000. Dalje je družba naznanila, da bo povečala svoje tovarne tudi v Santa Monici in El Segundu, da bo lahko izgotovila naročila, katere je dobila od vlade.

Nemci raztegnili letalsko ofenzivo proti Angliji

Almazan zanika
obdolžitve o zaroti

Oblasti odredile
preiskavo

Mexico City, 14. avg. — Obdolžitve, da so pristali generala Juana Almazana, ki trdi, da je zmagal pri krvavih predsedniških volitvah 7. julija, skovali zaroto proti življenju predsednika Cardenas in generala Manuela Camacha, Almazanova protikandidata, je označil glavni stan Almazanove stranke za absurde.

Justični minister je odredil preiskavo v zvezi z obdolžitvami glede zarote. Več voditeljev Almazanove stranke je bilo zaslišanih. Obdolžitve je reševal tudi posebni parlamentarni odbor. Člani tega odbora so izjavili, da so razpravljali tudi o Almazanovi grožnji, da bo formalno svoj kongres v opoziciji proti Camachu, ki trdi, da je zmagal pri predsedniških volitvah.

Almazanova grupa je vodila štetje pri volitvah oddanih glasov potem, ko je obdolžila pristasa Camacha, da so držali Almazanove pristase proč od voliš in jih terorizirali. Almazan je izjavil, da bo prevzel predsedniški urad 1. decembra, ko poteče Cardenasov termin.

Norris svari pred diktaturo

Debata o konskri-
pciji v senatu

Washington, D. C., 14. avg. — Senator George W. Norris iz Nebraske je dejal, da bo Burke-Wadsworthov zakonski osnutek splošne konskripcije, če ga bo kongres sprejel, odtrgal Združene države od demokratičnega temelja in utri pot v diktaturo.

Norris je edini veterani v senatu od grupe, ki je glasovala proti vstopu Amerike v prvo svetovno vojno. V teku večerajšnje debate je on arditno pobijal zakonski načrt, ki predvideva registracijo 12.000.000 moč v starosti 21 do 31 let za obvezno vojaško vezbanje in obvezno vnovičenje. Debata o Burke-Wadsworthovem osnutku se bo nadaljevala še najmanj teden dni. Norris je povedal svojim kolegom v senatu, da bo Amerika izgubila svobodo, če bo militaristični duh prejel Združene države in postal dominantna sila.

Senator je v teku debate sicer priznal, da so dogodki v zvezi z evropsko vojno potisnili nove in pereče probleme na površje, toda on kljub temu ne more odobravati načrta obvezne vojaške službe v mirnem času. Konskripcija je prvi korak v diktaturo. Amerika bi sledila diktatorjem in posnemala njihove metode.

"Konskripcija pomeni, da bodo ameriške otroke v zgodnji mladosti učili, da je obvezna služba v armadi najbolj važna stvar v njihovem življenju," je rekel Norris. "Učili jih bodo morjenja na debelo. Ti otroci ne bodo vedeli in videli ničesar drugega kot po militarizmu dominirani svet, v katerem se vladarji bolj brigajo za vojaško vezbanje nego zadeve v prilog miru. Demokracija je zastrupljena, kar mora životariti poleg militarizma. Pod takimi pogoji je jasno, da mora svoboda poginiti."

Industrijska središča in
pristanišča bom-
bardirana

KONFLIKTNA PORO-
ČILA O IZGUBAH

JUŽNOVZHODNO ANGLEŠKO OBREŽJE, 15. avg. — Tuličenje siren, ki se je slišalo tu danes zjutraj z druge strani Rokavskega preliva, je signal, da so angleški letalci uprizorili protinapade na nemške letalske baze na francoskem obrežju. Protinapadi so v teku od Calaisa, francoske luke, ki je oddaljena okrog 22 milj od Doverja, Anglija, do Havra, drugega velikega francoskega pristanišnega mesta.

LONDON, 14. avg. — Mneni letalski navali na Anglijo so se obnovili danes popoldne. Tristo nemških bombnikov je zavojevanih v bitkah z angleškimi letali nad južnovzhodnim obrežjem. V Londonu vidijo v nemških napadih poskus glede izkrcanja vojaških čet.

Admiraliteta je naznanila, da sta dve angleški bojni ladji napadli tri enote nemške bojni mornarice danes zjutraj. Dve sta bili potopljene, ena pa poškodovana.

Berlin, 14. avg. — Nemški bombniki napadajo militaristične objekte in industrijska središča v krajih, ki so 60 in več milj oddaljeni od angleškega obrežja, pravijo v Berlinu. Celotno London, glavno mesto Anglije, je v nevarnosti.

Cona bojevanja se razteza 310 milj daleč od ustja reke Temze preko Doverja in dalje proti zapadu. Navali so zavzeli ogromen obseg in vrše se po skrbno izdelanem načrtu. Oračje nad Doverjem, važnim pristaniščem mestom ob južnovzhodnem angleškem obrežju, je pod kontrolo nemških letalcev. Zdaj so v teku priprave glede izkrcanja nemških čet na angleškem ozemlju.

Sinoči se je vršila arditna bitka nad Doverjem, v kateri so Nemci sestrelili 27 angleških letal, sami pa so izgubili osem bombnikov. 96 angleških letal je bilo uničenih na tleh, ko so Nemci napadli letališča, 50 pa v spopadih, ki so se vršili nad Rokavskim prelivom. V zadnjih šestih dneh so Nemci uničili 327 angleških letal. Uradna časopisna agencija DNB naglašja, da so nemški uspehi v bojevanju v zraku ogromni.

Nemci so napadli s bombami angleške letalske baze v Dettlingu, Odhamu in Fährboroughu, pristanišni mestu Bournemouth in Plymouth, municijske skladišča v Exeteru in Bristolu ter skladišča olja v North Killinghamu.

London, 14. avg. — Nemški bombniki se pojavljajo nad širino in dolžino Anglije v masah. Letalska ofenziva, ki se je pričela pred petimi dnevi, se nadaljuje. Uradno poročilo pravi, da so Nemci samo v večerajšnjih spopadih z Angliji izgubili 78 letal. Skupno število sestreljenih nemških bombnikov v zadnjih dneh znaša 265. V tem času so Angliji izgubili 68 letal.

Rumunija pristala na ogrske zahteve

Berlin, 14. avg. — Ogrska vlada je naznanila, da jo je Rumunija obvestila, da ji bo dala teritorialne koncesije v Sedmograški. Konferenca med Rumunijo in Ogrsko, na kateri bo razprava o detaljih, se bo kmalu vršila v nekem rumunskem mestu.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNA SLOVENSKA NARODNA

PODPORNA JEDNOTA

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna in šolska družba (Ivan Chicago) in Kanado
\$2.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; na Chicago
in Clevelandu \$1.50 na leto, \$2.25 na pol leta; na Clevelandu
\$2.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cleveland \$1.50 per year,
foreign countries \$2.50 per year.

Člani organizacije so dobrovoljni. Rokopisni dopisi in odgovori
na pisma ne smejo biti preveč dolgi. Rokopisni dopisi in odgovori
na pisma ne smejo biti preveč dolgi. Rokopisni dopisi in odgovori
na pisma ne smejo biti preveč dolgi.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s tem

PROSVETA

2527-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (August 21, 1940), pomeni valnega
časa na kateri pomeni, da vam je s tem datumom postala na-
rodna. Ponovite jo pravilno, da se vam list ne izgubi.

138

Glasovi iz
naselbin

Proti Gardnovim člankom

Johnstown, Pa. — V Prosveti

sem čital, da je na prireditvi ohi-

skega dneva SNPJ v Clevelandu

okrajni šerif povedal udeležencem,

da mu je bilo povedano, da

"peta kolona." Za enkrat so se

udeleženci omenjene proslave

pač še lahko izgovorili, toda ako

bo Prosveta še nadalje prinašala

članke br. Gardna, in to take

vsebine kot z dne 6. avgusta, se

lahko zgodi, da bo obtožba obve-

ljala in posledice ne bodo ko-

ristne ne takim prireditbam ne

SNPJ.

Kar Gardn piše v zadnjem in

v mnogih prejšnjih člankih, se

ni ne razlikuje od onega, kar

prihaja od bundovcev, coughli-

novcev, stalnovcev in drugih pe-

tokolovcev. Lahko se najde ose-

ba, ki bo prestavila Gardnove

članke v angleščino. Ne vem za-

kaj br. Gardn, ki je drugače

razumen človek, ne more zapo-

pasti, da živimo v letu 1940 in ne

v letu 1915.

Nasprotno gre br. Benigerju

kredit za njegovo izvajanje v

koloni "My Week" z dne 7. av-

gusta. On razume razmere, v

katerih živimo in s tem je pove-

dano vse. Z urednikom Prosvete

Ivanom Molkom se strinjam sto-

odstotno.

John Langerholc, 82.

Pripovedka, ki ni pripovedka

Sharon, Pa. — Delavec je bil

prej, nego kapital in je neodvi-

sen od kapitala. Kapital je samo

sad dela in bi nikoli ne mogel

obstajati, ako bi delavec prej ne

obstajal. Delavec je nad kapital-

lom in si zasluži višji ugled.

Nekega dne je stopil kapita-

list pred delavce in jim dejal:

"Tukaj je velik hleb kruha in

ker ravno sedaj nisem lačen; ga

lahko imate vi, če mi odstopite

majhen kvadratni kos zemlje, da

bo čisto moja." "Dobro, kar imej

ta kos zemlje, gospod Kapital,"

so vzklili delavci skoraj oči-

glasno in se smejali njegovi oči-

vidni neumnosti. "Kaj pa je

majhen kos našega prostranega

ozemlja? Tukaj je dovolj pro-

stora za vse. Daj nam kos kruha

in kvadratni kos zemlje si vzem-

i kadarkoli hočeš." "Dobro,"

je odvrnil kapitalist, "moj kva-

dratni kos zemlje bo tukaj v ko-

tu, kjer je voda."

Nekaj časa je bilo vse lepo in

mirno na zemlji, dokler niso de-

lavci postali lačni. Ko so hoteli

priti k vodi, da se jo napijejo,

se je kapitalist oglašil s povzdig-

njenim glasom. "Vi, delavci, proč

od moje vode! Ali niste dali ta

prostor meni?" Delavci so za-

kričali in zagrozili, da vzamejo

vodo s silo, toda prebrisani ka-

pitalist jih je prečital poglavje

o politični ekonomiji. V tem po-

glavju je stalo, da bi kapitalist

kršil svoje pravice, če bi dovo-

lil, da pijejo delavci iz njegove

ga studenca brez njegovega do-

voljenja.

Delavci so pričeli argumenti-

rati, dokler niso onemogli od že-

je. Nato jim je kapitalist dejal:

"Stopite bliže in vam povem, kaj

bom storil. Vsakemu prodam to-

liko vode, da se je napije, če mi

odstopite še nadaljnji kvadratni

kos zemlje. Zemlja je velika in

ne boste s tem ničesar pogreša-

li." Ker so delavci skoraj umi-

rali od žeje, so bili tako rekoč

prisiljeni vzeti kapitalistično po-

nudbo. Vsi so dobili dober požir-

ek hladne vode, kapitalist pa

je dobil drugi kos zemlje v svojo

posest.

Nato pa je kapitalist dejal:

"Kje boste pa sedaj ži-

veli?" "Tukaj na naši zemlji,"

so odgovorili delavci. "Ali to je

sedaj moja zemlja, katero sem

kupil od vas s kruhom." "Kaj

pravite?" so se spogledali dela-

vci. "Da si nam le bori kosček

kruha in nič več." "Da, toda in-

vestiral sem tekovine in s svojo

trgovsko zmoglostjo sem dose-

gel, da je postala zemlja moja.

Sedaj ne morete živeti na tej

zemlji, dokler ne plačate atana-

rine."

"Kaj pa je stanarina?" so za-

čeli vpraševati delavci. "Tako

vam razložim," je odvrnil ka-

pitalist. "Vse, kar morate stori-

ti, je to, da vsak delavec da meni

polovico svoje plače." Tako so

bili delavci vsak dan primorani

pol dneva delati za kapitalista,

medtem ko je zanje ostalo le

pol dneva.

Nekega dne se zopet prikaže

kapitalist, ki pravi delavcem:

"Prisiljen sem vam povišati sta-

narino in sicer toliko, da bo vsak

delavec dal meni dve tretjini

svoje plače namesto polovice."

"Toda mi ne moremo plačevati

več kakor smo plačevali do zdaj,

ker je boj za obstanek sedaj tež-

ji, kakor je bil prej," so odgo-

vorili delavci v eni sapi. "Prav

to je vzrok, zakaj morate plače-

vati več," se je odrezal kapita-

list. "Vsaka politična ekonomija

vam bo povedala, čim težje je

življenje tem dražje je vse, ker

je več vredno. Če ne veste, da

pomeni goste naseljenosti višjo

rento, se morate o tem poučiti.

Sicer pa, če ne nehati z večnim

godrnjanjem, bom prisiljen na-

seliti na svojo zemljo zunanje

delavce. Skratka: odprli bomo

vrata vsem revnim in zatiranim

in tako ohranili našo zemljo kot

dom junakov in pribežališče za-

tiranim in preganjanim."

Toda delavci so bili zdaj v ze-

lo slabem stanju, kajti mnogo

jih je že bilo na robu propada in

gladu. Kapitalist pa jim je govo-

ril: "Vi ne smete umreti za la-

koto, kajti to bi bil višek vaše

nehvaležnosti napram meni. Kaj

bi bilo potem z našo civilizacijo?

Potem bi moral sam v tovarno

in delati za hrano. Poleg tega

bi bila moja imovina brez vsake

cene."

In delavci so mu odgovorili:

"Če je temu tako, da tvori ob-

ljudenost tvojega posestva svo

vrednost, zakaj ne bi tedaj spa-

dala ta posest vsemu človeštvu?"

"Priznam, da sem napravil na-

pako," je odgovoril kapitalist,

"ker sem vam priznal, da tvor-

i ti v isto vrednost. Prav žal mi

je, da sem to izbleknil. Ker je

tako rekoč nastala lakota, pridite

k meni in posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

naročnik. Posodil vam bom de-

set dolarjev, za katere mi vi po-
tem vrnete enajst dolarjev." je
pojasnil kapitalist. In delavci so
bili večkrat tako lačni, da so si
moral izposoditi denar.

Polagoma so spoznavali, da je
bolje biti brez denarja kot pa
plačevati obresti in kapital. Pri-
čelo se je tudi na vseh koncih
in krajih širiti mnenje, če imaj-
ti tako naprej, tedaj je bolje za
delavca, da človeški rod sploh
preneha. Pri tej priliki jim je
zdaj že stari kapitalist pričel
brati dolgo lekcijo proti samo-
muru delavcev, kajti v tem pri-
meru bi bil prisiljen sam delati
in se potiti po zemlji.

Ko je nekega dne kapitalist
zopet čital politično ekonomijo,
je vzklil: "Vse to izvira iz
nadprodukcije." "Nadprodukcija
imenjujevanje," so vzklili
delavci. "Kako more kapitalist
govoriti o nadprodukciji, ko
umiramo od lakote!"

Tako se je delavcem godilo
nekaj in tako se godi še danes.

Jack Yert, 262.

Kratko poročilo o Zidankovi

smrti

West Middlesex, Pa. — V zad-

njem dopisu sem poročal, kako

je sedaj še pokojni Anton Zi-

danšek lepo sprejel mrs. in mr.

Antona Klemenčiča iz Cheswic-

ka. Tona je sedel pri mizi, na

mizi je bila polna skleda kro-

flov, katere nam je ponudil. Re-

kel je, da mu jih je napravila

žena, ki je šla malo prej na ri-

bolov z zetom. "Vzemite in po-

kusite, saj vam mogoče zadnji-

krat ponujam." Smejali smo se

tem Zidankovim besedam.

Klemenčičeva sta Tonetu pri-

nesla tudi kvart dobre kapljice.

Tako je odprl steklenico in nam

ponudil, nakar Klemenčič pravi,

da je to za njegov približek in

zdravila. Tona je steklenico od-

ložil in spreml nas do avtomo-

bila. Kdo bi si mislil, da ga slu-

nje niso varale. Izdihnil je v so-

boto, 10. avgusta, ob 5. uri zju-

traj. V soboto zvečer in nedeljo

je njegovo truplo počivalo v Slo-

venskem domu v Sharonu. Pri-

den agitator za Prosveto in re-

den dopisnik je preminul. Kdo

bo zavezal njegovo mesto? Toliko

za danes, kasneje pa več.

Anton Valentinčič, 262.

Smrt člana in drugo

Rock Springs, Wyo. — Nimam

kaj veselja poročati, pač pa ža-

lostno vest, da nam je smrt spet

iztrgala iz naše srede člana dru-

štva 10 SNPJ, br. Antona Zavr-

nika. On je bil tukaj 36 let in bil

je tudi član JSKJ. Doma je bil

blizu Stare Lake in imel je bil

pogreb ob veliki udeležbi znan-

cev in prijateljev. Zapušča ženo,

dve hčeri, pet sinov in dva bra-

ta; eden teh je v Portlandu,

Ore., drugi pa v državi Wash-

ingtonu. Naj mu bo lahka ame-

riška gruda, družini pa naše so-

žalje!

Novice z starega kraja

Slovenije

MILEC ČUVAJA URHA
KROKAV PRVICE

Trbovlje, 12. junija. — Ropar-
um v Trbovljah je po vse-
nem raziskovanju orožni-
in izvidih strokovne komi-
dobil povsem drug poto-
je v prvem trenutku
jevalo po raznih izpovedih
dovih. Zdej, ko je mladi
ine je pod ključem in je iz-
dal o svojem morilskem de-
podrobnosti, je jasno, da
na in roparskega umora ni
več oseb, temveč samo
ki so ga 11. t. m. ob 4. zju-
retirali orožniki na stano-
njegovih staveh. Storilec
Viljem Guno, Trbovelčan,
jele 22 let, brezposeln ru-
vojaški begunec, ki ima na
je večje število tatvin in
je bil sploh znan kot
merič, že od narave po-
je bil kljub temu, da je
je dve leti v poboljševalnici,
bo naj nagnjen k zločinski-
poetju.

ena je svojevoljno ostal po-
kem dopustu, na katerega
del 31. marca, doma, šel je
kako ter je po okoliških kra-
naplaval denar, ki ga je ukra-
svojemu bratu. Pohajkaval
Savinjski dolini teden dni.
a poti v Hrastnik-Dol je
del moškega kolo, nato je v
ih drugih fantov poplaval in
govoril, da pobegne v Nem-
Hotel je v ta namen ukra-
čenojevo motorno kolo, kar
na ni posrečilo. Zato je na
prezrel vse gume. Po-
je s pajdama Hribarjem
vratil po okolici ter sta se a-
napotila proti nemški me-
Nemčiji so Guno zaprli v
Pavlu, vendar je iz zapora
prešel mejo ter se 7.
je vrnil v Trbovlje. Doma je
miljeval, kako bi prišel do
sja obleke in živeža. Zato
je odločil za vlom v rudniški
am. V baraki pri Klopčiču
zadel kramp, pilo in sekuro,
rudniškega konzuma in
mal Urhovo delo. Izkoristil
treden trenutek, skočil preko
stora in na dvorišče rudniškega
uma ter s krampom odtrgal
stavico in odprl zapaha. Isto
stavico je pri drugem oknu.
tem pa je že slišal, kako je
krenil prebivalci in šel
trajajo, kjer se je zadržal
sko minut. Guna se je med-
skril. Ko je Urh stopil iz ču-
ke, je Guna stopil na prstih
jim ter ga s krampom uda-
glavi. Ker pa je Urh za-
sum, se je z glavo obrnil
in ter je kramp spodletel in
v klenico udaril v tlak, obe-
pa ga je s plaskvijo udaril
Urh je padel na zemljo
v glavo udaril se v železni
ov kanala. Guna mu je po-
takoj pretipal žepa, vzal sa-
vter in ključa, s katerimi je
zadnja vrata v konzum ter
na levi strani vdreti sko-
stanska vrata v trgovski lo-
V tistem trenutku je Urh,
zadnjič z življenjski-
in v krvave prišel pre-
storišča ter se že polneže-
ob izidu poslopja dotipal do
strove ure nad dvoriščnimi
konzuma, kjer je potem

DOLGOTRAJNA PRAVDA ZA SAVSKO RIBE

Radovljica, 12. junija. — Če
bi naša lepa planinska hči Sava
tekla vedno tako čista kakor
zdaj, nekaj pomladnih dni, bi
bili vsi Gorenjci, ki živijo ob Savi,
veliko bolj zadovoljni. Še zlasti
bi se veselili prijatelji lepe pri-
rode, kmetje, ki napajajo v Savi
stivno, posebno pa športni ribi-
či, trknarji. Izostala bi seveda
tudi velika ribiška pravda, ki za-
hteva visoke sodne in odvetniške
stroške. Ta pravda se vleče že
dolgo in se bo še nadaljevala
kljub temu, da je bila že dva-
krat izrečena sodba.

Tožnik je bivši radovljiški to-
varnar in klobučar Florjan Janez,
zakupnik ribolova v Savi od
Cajhnovega jezpa pa do izliva Bi-
strice v Savo pod Podnartom.
Tožena pa je K. I. D. na Jeseni-
cah zaradi iztoka nečiste vode v
Savo. Tožnik je navajal, da so
zaradi nečiste vode poginile v
Savi v omenjenem revirju do ma-
lega vse ribe, izjemni nekaj
klenovi, ki nimajo nobene vred-
nosti za zakupnika. Tožnik je
zahteval visoko odškodnino, ba-
je 200.000 din, in je v prvi tožbi
propadel. Toženemu podjetju je
namreč uspelo dokazati, da Janez
kot zakupnik ni ribaril sam,
marveč je oddajal ribolov v pod-
zakup. Dejansko škodo je utrpel
le lastnik grof Thurn s tem, da
mu je bilo ribištvo v Savi uni-
čeno za vrsto let, in pa podza-
kupniki, ki so Jancu plačali pri-
bližno toliko, kolikor je on pla-
čeval Thurnu. Janez je vložil no-
vo tožbo in sicer na podlagi zve-
deniškega mnenja nekega zna-
nega ljubljanskega ribiškega
športnika, kateremu so zelo do-
bro znani tudi zakoni. V novi
tožbi se je po nasvetu ribarske-
ga strokovnjaka postavil Janez
na drugo stališče. Zahteval je
odškodnino za tisoče postvri in
za 1.500 suškov, ki jih je v te-
ku svojega zakupa vložil v Sa-

vo. Škodo je ocenil na okoli 50-
000 Din. Po razsodbi sreskega
načelstva v Radovljici ima K. I.
D. povrniti tožniku vso škodo in
sodne stroške.

S to razsodbo pa zopet K. I. D.
ni zadovoljna. Ribarji krogi, ki
to pravdo z velikim zanimanjem
zasledujejo, so zelo radovedni na
izid. Zastopnik K. I. D. dr. Vovk
z Jesenice je vložil proti razsodbi
sreskega načelstva pritožbo, ki
jo je utemeljil na podlagi stro-
kovnega mnenja ribičev, da bo-
lje poznajo ribiške razmere v
Savi kakor pa ljubljanski stro-
kovnjak.

Po prirodnoznanstvenih zaka-
nih delimo vsako večje vodovje
v več con ali odsekov, in to po
bivaliških rib. V izviri, kjer so
vode bistre in hladne in vsebu-
jejo dosti kisika, prebivajo po-
strvi. Ta cona navadno ne sega
posebno daleč. V spodnjem delu
cone se polagoma pričnejo pojav-
ljati kleni in lipani. Kakor hitro
pa se pojavljajo med postvri
belice, že to ni več postvrija vo-
da in je zastoj vsako vlaganje
postvri v tako vodo. Kmalu na-
ta po postvri izginejo popolno-
ma. Tukaj se prične velika cona
taren ali belic. Kralj tega vo-
dovja pa je sulec. Tretja cona,
ki se prične v mirnem toku vo-
dovja, je zasedena po somu,
ostruži in še raznih drugih.

Savo Bohinjko smatramo kot
postvrijo vodo od izvira, skozi je-
zero in od tod do velikega jezpa
v Soteski. Pod jezom pa je že
stalni gost sulec, ki močno uni-
čuje postvrijo rod. Od tod dalje
pričnejo postvri v Bohinjski po-
jemati in že je vedno več klenov,
mren in podusti, glavne hrane
sulev. Ker se belice neprimerno
hitreje množe kakor postvri, je
možno, da sulec ne uniči njihovega
zarođa in ima tukaj vedno
dosti hrane. Od Ribnega dalje pa
postvri izginejo iz Save. Tu pa
tam, kjer prideka v Savo mrzla
studenčina, se pojavi kakšna po-
strvica, toda le za tako dolgo,
dokler je ne opazi ropar sulec.

Take posamezne postvri se po-
javljajo v Savi celo do Medvoda,
toda la ob bregu, navadno ob iz-
livu potokov v Savo. Ne razplo-
dujejo pa se v tem vodovju ni-
koli in zato še nihče v ta del Sa-
ve ni vlagal postvri. V Savi Do-
linki je segala postvrija cona do
jeseniškega jezpa K. I. D. Pod je-
zom je bil gospodar že sulec.

Zastopnik K. I. D. se v pritož-
bi proti razsodbi sreskega načel-
stva v Radovljici postavlja na
stališče: da je bilo vlaganje po-
strvi v Savo od Cajhnovega jezpa
nižje prav tako brez pomena, ka-
kor če bi kdo na Gorenjskem ho-
tel gojiti vinsko trto ali fige in
bi zahteval od lovca zakupnika od-
škodnino, če bi ga take nasade,
ki ne spadajo v njegovo kraje, uni-
čili. V delu Save, ki je last
grofov Thurnov, še nikoli ni bilo
postvri in jih tudi ne bo, čeprav
bi jih vložili na stotisoče. V tre-
nutku, ko so bili vloženi sulci in
postvri v isto vodovje, so bili
spuščeni med ovce volkovi. Se-
veda pa to ne opravičuje K. I. D.,
da bi se naprej kalila vodo in
kvarila našo lepo pokrajino. — s.

Povodenj na jugu zahtevala več žrtev

Elizabethton, Tenn., 14. avg.
— Najmanj enajst oseb je utro-
nilo, ko je reka Watauga valed
silnih deževnih nalivov presto-
pila bregove in poplavlila nižine.
To mesto in Rio Vista sta pod
vodo.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

mrs. James Dobevo (Jaka je
urednik Ameriške Domovine);
pevaki krožek 22 iz Sheboygana,
Wis., in Anton Garden iz Chica-
ga. Kdo bi si mislil, kaj vse bo
tukaj skupaj zletelo. Glasbena
Matica je nastala iz samostojne
Zarje, ki se je pred leti ločila od
socialistične s tožbo. In to je do-
volj povedano.

Frank Fende, 53.

Odgovor: Langerholcu

Chicago. — Iz Langerholcovega
dopisa je razvidno, da tudi
on amatra kot "petokolonec"
vsakega, ki nasprotuje ameri-
škemu vatopu v vojno in milita-
rističnim pripravam, ki ne mo-
je privedi deželo drugam kot v
vojno in fašizem. Podpisani pri-
znava, da je kriv tega greha z
drugimi socialističnimi "petoko-
lonci" vred, da se poslužim indi-
rektnega Langerholcovega izra-
za.

K sreči pa nismo sami, kajti
kar se vojne in konspiracije ti-
če, je na naši strani tudi vse
tisto ameriško organizirano do-
lavstvo, v čigar imenu govore
Green, Lewis in voditelji želez-
niških bratovščin. Enake mi-
slil kot podpisani, kateremu bi br.
Langerholc očividno rad nataknil
nagobnik na račun "obrambe
demokracije," je zadnji terek iz-
ražal v kongresu tudi senator
Norris iz Nebraska. Ali je tudi
on — petokolonec? In z njim
vred stotisoč drugih antimilita-
ristov in antifašistov, ki so ena-
kega mišljenja?

Kdo je v pravem in kdo v zmo-
ti, kdo živi v "letu 1915" in kdo
v letu 1940, ko sta v smrtni hor-
bi klasirani ali "robustni" kapi-
talizem in vstajajoči totalitaristi-
državni kapitalizem, bo pokazala
bodočnost. Ve se pa še danes, da
je tisti "razume dananjše razme-
re", ki je pripravljen položiti
kritično mišljenje na stran, ale-
diti "masi" in gosjalko koraka-
ti za vladno propagando, ki jo
direktno ali indirektno nareku-
je Wall street.

Zdi se mi pa, da taktika tistih
dobrohotnih ljudi, ki hočejo ho-
te ali nehoti ostati na mestu in
le braniti kapitalistično demo-
kracijo, ne glede kolikokrat je
boljša od fašizma ali stalinizma,
in z njo "reformirani" kapitali-
zmi s militarizmom in konskrip-
cijo vred — zdi se mi, da ta tak-
tika vodi ameriške mase v alično
usodo kakor je zadela ljudstva
v Evropi. Toda o tem več v član-
kih "Ob tednu".

Anton Garden, 1.

Da se bomo razumeli

Jenners, Pa. — Br. Smajla je
odgovoril na moj dopis, ki je bil
priroben v Prosveti z dne 26.
junija. On pravi, da vsak razu-
men član lahko prizna, da dru-
štvo JSKJ v Hysoti ni mislilo
škodovati društvu Hrib 503 SN-
PJ, ko je sklenilo, da priredi pik-
nik en teden pred našim pikni-
kom.

Naj omenim, kakšne so pro-
mogarske razmere. V poletnem
času obratujejo premogorjci v
okraju Summerset že od leta 1930
in dan dan dan tri dni na teden in
zaslužek je pičel. Torej se mi vi-
di, da ne moremo imeti dveh
piknikov na eno pedo. Resnica
je, da smo sklenili na aprilski seji
društva 503, da se piknik vrši
16. junija. Tudi br. Smajla je
bil navzoč in torej ne more reči,
"ker nismo dobro vedeli." Dru-
štvo JSKJ je pa o tem sklepalo
na majski seji in sklenilo, da pri-
redi piknik 9. junija. Vendar pa
pravi br. Smajla, da nam niso
mislili napraviti nobene krivice.
Zakaj pa niste sklenili, da se pik-
nik vrši en teden po pikniku
društva SNPJ, če je vam vse-
eno? Potem bi bilo tako zadržilo
na mestu.

V resnici nisem v svojem do-
pisu imenoval nobenega člana.
Ampak pregovor pravi, da res-
nica v očeh Hysota je maj-
hina kompanijska kempa z okrog
25 kompanijskimi hišami. Iz te-
ga čitatelji Prosvete lahko vidi-
te, da v tako mali naselbini ne
moremo obdržati dveh pikni-
kov drugega za drugim v eni
pedi.

Br. Smajla pravi v Prosveti 5.
avgusta — "ker nismo dobro ve-
deli, da se bo vršil piknik dru-
štva Hrib 503 na 16. junija." Či-
tateljem je že znano, da smo 20.
aprila imeli skupno veselico obeh
društev, SNPJ in JSKJ. Prihod-

nji dan je imelo naše društvo
503 redno sejo, na kateri so bili
navzoči tudi br. Smajla in nje-
gova žena ter br. Zidar in nje-
gova žena. Ti so člani obeh dru-
stev. Kakor vidim iz njegovega
dopisa, je bil br. Smajla tudi na
seji društva JSKJ in pomagal
sklepati za njih piknik. Mislim,
da je bilo še tudi par drugih, ki
so bili na naši seji. Potem pa
pravi — "ker nismo dobro ve-
deli..."

On pravi, da se strinja z gl.
tajnikom, da proč z zahrbtnži.
Naj bo br. Smajlu pojasnjeno,
da je njemu bolj pri srcu JSKJ
kot SNPJ. Tako se je sam izra-
zil pred mojim možem, da je JS-
KJ boljše kot SNPJ, posebno kar
se tiče bolniške podpore. Tukaj
je še en primer. Na Hysoti je
nek mlad fant, po imenu Pit Ku-
harček, rodom Rusnjak in rojen
v Ameriki, star okrog 20 let.
Njegovi starši so rekli, da ga ho-
do vpisali v slovensko društvo.
Moj mož in tajnik Frank Krese-
vich sta delovala, da bi ga pri-
dobili pod okrilje SNPJ, br.
Smajla je pa deloval, da pristopi
k JSKJ. In uspel je br. Smajla.
Nimam nič proti JSKJ, samo to
naj bo povedano br. Smajlu, da
on bolj deluje za JSKJ, ker mu
je bolj pri srcu

On pravi, da deluje za dru-
štvo 503 SNPJ. V resnici je on
zmožen za vsak društveni urad.
Nominiran je na vsaki letni seji,
toda vsakokrat odklanja. Kved-
jemu sprejme v nadzorni odbor.
Letos je podpredsednik, ali naših
sej se prav malo udeležil, da si
ima le nekaj korakov od dvora-
ne. To omenim valed tega, ker
z možem prideva šest milj daleč
ne glede na vreme pozimi. On
piše, da razdiram društvo. Ako
bi ga on toliko držal gor kakor
moja familija, bi naše društvo
lahko šlo 20 članov več.

Br. Smajla tudi piše, da je v
vsakem veseljem odboru, kar
tudi ni resnica. Res je vsakokrat
nominiran (če je na seji), toda
vedno odkloni. Končno pravi
predlagatelj: "Kar zapiši ga" in
pri tem ostane nekako prisilje-
no. Pri JSKJ ga lahko dobe v
društveni odbor. Leta 1939 je
bil predsednik. Tudi Prosvet-
mu ni pri srcu; ako bi mu bila,
bi bil njen naročnik. Obiskal ga
je Prosvetin zastopnik br. Ove-
tan, ašni uspel. Jas bi ti pripo-
ročala, da se naročiš na Prosveto,
da ti je ne bo treba iskati po
hišah, ko izide tvoj dopis.

On tudi piše, kolikor je njemu
znano, so ni nihče jezik, ker na-
ni bilo na pikniku. Jas vem, da
on ni nič rekel, so pa drugi člani
spravevali, ker niso vedeli, kaj
je vzrok in ker smo skoraj na
vsaki njih zabavi.

S tem je zadeva končana.
Oglasila se bom le, če bi kaj pi-
sal, kar bi ne odgovarjalo res-
nici. Čitatelji naj pa stvar pre-
sodijo. Jas bom vseeno delovala
za naše društvo 503 SNPJ. Tež-
ko je zidati, a lahko je podirati.
Predno sem prevzela zapisnikar-
stvo, smo v blaginji imeli še
dolg; danes imamo nekaj nad
\$110 s tem, kar smo napravili na
pikniku. Podpiramo napredne
stvari in damo tudi podporo,
kdor jo je potreben, kakor na
primer Lelj Zadel, kateremu je
društvo dalo \$10 in mu bo še, če
bo potreboval.

Mary Turnich,
zapisnikarica št. 503.

O obitku

Cleveland. — Dne 2. avgusta
smo se podali v Bridgeport, O.,
da obiščemo naše prijatelje. Ko
smo prišli tja, smo se ustavili na
Stopu 23 pri rojaku Johnu Lan-
garju, kjer so nas lepo sprejeli
in nam postregli. Mr. Langar
nam je vse razkazal. Šli smo v
majno, kjer on dela, to je na
Blaine. Tam smo videli tudi po-
slopje, kjer se premogorji uni-
vajo in preoblašajo. Kar ustra-
šila sem se, ko sem videla viseti
obleke pri stopu. Vsele so na
verigah in pritrjene s ključav-
nic. Še nikdar nisem videla kaj
takega.

Potem nam je pokazal poka-
pališče, kjer počiva njegova
ranjaka soproga. Vesela sem bi-
la, ko sem videla grob poln cvet-
lic. To pokaže, da ljudi čeno tu-
di mrtvo in ne samo živo. Vozili
smo se čez hribe in doline, tako
da smo prišli v Bellaire in Wheel-
ing, W. Va. Hribovita pokrajina
je zelo slikovita in dober zrak.
Ustavili smo se na Lansingu.
Potem pa smo obiskali bolnega
prijatelja Jožeta Straussa, ki je
že več let bolan. Tam so nas z
veseljem sprejeli in mra. Strauss
nam je dala domačih krofov. Jo-

Fair Ice Industries

Disappearing Betty (left) and Charles of the Treasure Island Ice Frolics skate on 800 pounds of ice held up by stout Bob Barrett, delivery man for the Ice Industries exhibit at the Fair. It's a big load, but Bob doesn't care.

žetu želimo, da bi kmalu odra-
vel.

Drugi dan smo se podali v
Triadelphia, W. Va., k Zimu Pre-
vareku. Tudi on je član naše jed-
note. Možak je bil zelo vesel, ko
je videl Antona Spendala po 18
letih. Vse se spreminja. Tudi v
Bridgeportu se je veliko spre-
menilo. Skoro polovico hiš ima-
jo na hribi. Meni se je zelo do-
padlo. Poljani smo se tudi preko
reke Ohio, kjer pobirajo most-
nino pet centov od avta.

Najlepša hvala mr. Langarju
in njegovim hčeram, ki so bili
tako dobri in nam vse pokazali
in lepo postregli. Želimo jim vse
povrniti v enakem slučaju. Mr.
Langar je član naše jednote in
ima dnevnik Prosveto. Še en-
krat lepo pozdravljeni vsi prija-
telji v Bridgeportu in na sviden-
je.

Družina Spendal.

NASLOVA NI TREBA

(Nadaljevanje s 2. strani.)

Ivana Jontez, ki je bil pred
njim — in kateremu Prosveta
ni dajala nobenih navodil, zato
je tista opazka zelo prismuk-
njena. Jontezu je treba dati
kredit za eno stvar in to je, da
ni bil rojen za hlapca. Ker ni
hotel pisati po diktatu bossa, je
moral iti in nasledil ga je "na-
mostojni" Tone Sabec, ki je
kajpada poslušen in prilagod-
ljiv... Jontez je dosleden!
Enakopravnost seveda ni več
"filijalka" Prosvete — je pa
filijalka Napredka, ker boss ta-
ko hoče...

Tone je zadnjič na desno in
levo opletal z "diktatorji", to-
da zdaj je opustil to besedo. To
daje upanje, da še ni vse izgub-
ljeno pri njem. Upanje je, da
v bodoče opusti še "malike" in
"namisljene bogove," ki jih pri-
nasni.

Prav tako pametno bo storil,
če neha z iskanjem napak in
kozlov pri drugih, ki pač delo
v nemilost pri njegovem bossu.
Naj boss sam opraviča grdo
delo.

Jokati se nad menoj, ker
sem z nekaj besedami podri-
kar sem vse svoje življenje gra-
dil, (za se sem uverjen, da sem
podri le ono, kar je bilo slabe-
ga) ni zame ponižanje — kaj
naj pa mi rečemo o onih, ki
aploh nimajo kaj podreti, ker
še niso ničesar zgradili? —
Ivan Motek.

V šoli

Učitelj: "Če bi naš pesnik
Prešeren še živel, ali bi ga da-
našnji svet kaj občudoval?"
Jankec: "Seveda bi ga."
Učitelj: "Zakaj pa?"
Jankec: "Zato, ker bi zdaj šel
že 140 let."

Otroci med seboj

Jožek vpraša svojega malega
prijatelja:
"Kaj boš postal, ko boš ve-
lik?"

"Dimnikar."
"Zakaj pa ravno dimnikar?"
"Zato ker se mu ni treba ni-
koli umivati."

Irška

Se je v spominu velik polakua
Nemcev v svetovni vojni, dvig-
niti upor proti Angličem na Ir-
skem. Tedaj se je vstaja pone-
srečila, vodje upora so bili ustrel-
jeni.

Irška je bila vse do 1921 v as-
tavu Velike Britanije. Stoletja
so se borili Irči, da bi dosegli
večjo samostojnost. Mnogi upo-
ri so vzeli deželi tretjino prebi-
valstva, pahnili narod v gospo-
darsko obubožanje in prineli
koristi le priseljenim Britom.

Irči so potomci Skotov in Kel-
tov. Nikoli niso pripadali rim-
skemu cesarstvu, čeprav so Ce-
sarjeve legije prestopile Kanal
in dosegle Anglijo. Patrikovi na-
sledniki so pridobili narod za
katoliško vero, ki se je sakrone-
la do danes v nasprotju s Angli-
ši, ki so pristali anglikanske ve-
re. Od 9. do 12. stoletja so vla-
dali deželi Normani, poslej so jih
pregnali Angličani in gospodarili
Irceem do 1921. Ker so se upo-
ri proti novim gospodarjem vedno
ponavljali, so začeli Angličani
naseljevati med nje svoje ljudstvo.
Posebno lord Stafford, podkralj
Irske, je bil velik nasprotnik Ir-
cev. Leta 1642 so se dvignili Irči
skupaj s katoliškimi Angličani
in oklicali svobodno državo. Dik-
tator Oliver Cromwell je s močno
roko posegel vmes, v krvavih
bojih 1641 do 1652 je poginila
tretjina Ircev. Dežela je jela hi-
rati, ušlajeni Irči so se trumoma
izseljevali v Ameriko, kjer je še
danes več Ircev kakor doma...

Po zmagi ameriške revolucije
je tudi Irška dobila svoje narod-
no zastopstvo: 100 poslancev in
32 zastopnikov v lordski zbor-
nici. Irči so zahtevali lasten pa-
rlament. Med vojno je, kakor re-
čeno, polakua upora in proglasi-
tve republike po Rogerju Case-
mentu prepadel. Po svetovni vo-
jni je ostal irski nacionalizem ne-
zlomljiv. V decembru 1921 je
bila podpisana pogodba o samo-
stojni Irski. Ulster je bil ločen
od svobodne države Irske na ju-
gu otoka, ki je postala samostoj-
na, s lastnim parlamentom in
upravo.

Swobodna Irška obsega tedaj
od 32 grofov otoka le 26 južnih
okrajev, šest severnih okrajev
se je izrelo za Anglijo. Na 84-
436 kvadratnih km stoji otok ne-
kaj nad štiri milijone duš. Topil
Zalivski tok blagodejno vpliva
na podnebje, pokrajina je vedra,
vesela, narod pa nekam melan-
holičen. Vlada svobodne Irske
se mnogo trudi, da dvigne dele-
lo. V zadnjem času so se razme-
re do Velike Britanije izboljšale,
predvidi vodja Ircev De Valera
sam skrbi, da se zavaruje otok
pred vsakršnimi izmenjenji od
zunaj. Zato je težko verjetno, da
bi se ureničile vesti, ki krojijo,
čes da bi Irči pozdravili vsakršno
priliko, dvignili odpor za hrbi-
tom Angličev. Narod je pač spo-
znal, da je politika otokov naj-
pametnejša, če se vodi brez vli-
kanja tujih sil v svetu, ki ga
oplakujejo valovi istega oceana.

Ali ste naročili na dnevnik
"Prosveto"? Podpirajte svoj list!

HOLLYWOODSKA ZVEZDA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA AMERIŠKE FILMSKE METROPOLE

Spisal E. Stillebauer.

Prevedel Ivan Jontez

"Nič, Burney, če vi nimate oči. Ampak jaz bi rad videl Heatlina."

"Saj je v Hollywoodu."

"Motite se. Na žalost je mož zdaj na potu v Monte Video in jaz bom moral čakati, dokler se ne vrne. Ampak kdo je ona? Njena igra je mojstrska, dvakrat mojstrska, ker utvarja videz umrle Astori in obenem ohranja svoje lastne poteze. Nova zvezdnica, in jaz je ne poznam! Prekleta reč!"

Bill Toms se je ponašal, da je imel med vsemi ameriški impresariji najboljši nos za odkrivanje novih talentov. On je bil tisti, ki je odkril Heatlina in Astori ter jima odprl pot na vrhunec filmske slave. Kadar je bilo treba poiskati med diletanti izreden talent, bodisi za opero, gledališče ali filmske streljaje, tedaj je šel Toms za sledovi kot najboljši lovski pes, dokler ni iztaknil svoje divjačine. Zato je bilo povsem naravno, da ga je jezilo, ko je videl na filmskem platnu izreden talent, o katerem se njemu niti sanjalo ni.

Bill Toms seveda ni stikal za novimi talenti iz ljubezni do umetnosti ali umetniki, temveč enostavno zaradi dobička. Njegov posel je bil zelo dobičkanos. Od Heatlina je na primer dobival petdeset odstotkov njegovega zaslužka, ki ni bil majhen. Ampak desetletna pogodba, s katero ga je bil privezal nase, je zdaj potekla in Toms je potreboval enakovrednega nadomestila zanj. Zato ni bilo čudno, da so ga navdajale trpe misli, ko je videl na platnu novo zvezdnico velikega formata, ki se je bila izmuznila njegovemu oprijemu še preden je sploh vedel, da živi.

Bill Toms namreč niti najmanj ni dvomil, da ta Kleopatra ni bila Rita Astori, razen v zadnji, smrtni sceni. Impresarijo Toms je pre-dobro vedel, da je bila Astori za spoznanje večja; poleg tega je imela Italijanka Rita temne oči, dočim so Tomsu njegove ostri oči povedale, da mora biti njena namestnica plavalosa in da so njene velike, čudovite oči modre, ne črne.

Toda kdo je bila ta ženska, ki je po vsem videzu zavzela mesto mrtve igralke; ta čudovita nova hollywoodska zvezda, kateri je uspelo, da je postala Astori in vendar ohranila svojo lastno osebnost?

Nedvomno čudežen pojav. Pa mlada mora biti nova zvezdnica. Da jo je Bill Toms iztaknil, bi mu zaslužila stotisoče dolarjev.

Ta misel je bila zanj silno zoprna.

Medtem se je film dalje odvijal in navzoča množica je bila neprenehoma na nogah od navdušenja.

Melbourne Steams in Dreamly sta iz skrite lože prisostvovala premijeri njunega vefilma. Oba sta si zadovoljno mncala dlani. Kako bi si jih tudi ne, ko pa sta videla, da je bil njun film, vzlic Astorini nenadni smrti ogromen uspeh, za kar se je seveda bilo zahvaliti neverjetni zmožnosti posnemanja Mabele Moon, te nove osebnosti, ki je bila obema še vedno nedoumljiva.

Steams je pomislil na Francis Powersa ter užival ob misli, kako mora njegovega tekmece griziti zavist pričo senzacionalnega uspeha vefilma "Kleopatrina smrt". Mož je pač moral pričakovati, da bo ta film nekaj velikega, zato je napisal tisti članek v Worldu, da bi uničil Steamsa; zato mu je spravil na grbo Stephenson.

Ampak spričo alinaga uspeha novega filma bo lahko pozabili vse neprijetnosti, skozi katere je moral iti. Film je stal milijone dolarjev, toda tok teh milijonov se je že začel vra-

čati v blagajno Kalifornijske filmske družbe, in s seboj bo pripravil nadaljnje milijone.

Da, da, zavist je spila strupeni članek v Worldu, zavist je krožila obrekljive govorce proti njemu in ostalim pričam tragedije v ateljeju njegove družbe, in zavist je spravila njega, Dreamlyja in nedolžno Mabel Moon z velikimi, vijoličasto modrimi očmi, pred preiskovalnega uradnika v Los Angelesu. Ej, Steams ni bil neumen, on je dobro pogodil motive, ki so vodili njegove tekmece. Ampak zdaj ga vse to ni več skrbelo. Film "Kleopatrina smrt", prvi veliki film, v katerem so nastopale velike množice in ki je pokazal vse razkošje in sijaj starega Rima in Egipta Ptolemejev, je dvignil njega in Kalifornijsko filmsko družbo na vrhunec najvišjih uspehov, in to je štel, vse drugo je postalo brezpomembno.

Naposled je bila odigrana poslednja, smrtna scena, ki je ljudem tako rekoč jemala dih, kajti v tej sceni je Astori dosegla svoj višek, vrh tega je bilo pa še znano, da je po tem prizoru umetnica izdihnila.

In vendar je bilo v vsi ogromni avdienci samo par ljudi, ki so slutili, kaj se v resnici odigrava pred njihovimi očmi — da ta prizor ni bil posledica umetniškega napora neprekosljive umetnice, temveč dejanska smrtna borba zastrupljene ženske.

Zato njen zadnji boj ni povzročil v dušah njenih oboževalcev nobene groze, kakor bi se nedvomno zgodilo, da so vedeli, da se ne odigrava na platni dovršena igra, temveč kruta, nezakrpana resnica.

Na balkonu je sedel v posebni loži gospod Cooly, zastopnik newyorške policije, ki se je sredi smrtno scene nenadoma obrnil k svojemu sosedu ter vzkliznil:

"To je pa res od sile!"

Njegov sosedi ni bil nihče drugi kot Stuart Cheers, najslavnejši detektiv v deželi. Mož je čital v časopisih o dogodku v ateljeju Kalifornijske filmske družbe in zato ga je ta film zanimal.

Cheers pa se za Coolyjevo opazko ni najmanj zmenil, kajti vsa njegova pozornost je bila osredotočena na smrtni prizor na filmskem platnu.

Prizor se je blizal koncu. Astori, ki se je zvalila s postelje na tla, se je zvijala v smrtnih krčih. Nenadoma pa se je še enkrat strahno stresla, se stegnila in na tleh je obležala nagibno truplo uboge ženske, od katere se je življenje v resnici poslovilo.

Zastor je padel.

Množica je nekaj trenutkov obsedela neme, kakor bi bila paralizirana. Potem pa je nenadoma izbruhnila v viharju navdušenja.

Toda nikjer nobenega zgražanja nad nečutenim realizmom poslednjega prizora, ki je izvalil gospodu Coolyju njegov vzkliz. Iz tega navdušenja je zvenelo samo zmagovalje in radost. Množica je videla v tem prizoru pač le višek umetnosti, čeprav je vedela, da je umetnica umrla na odru.

Stuart Cheers je vstal ter s Coolyjem zapustil gledališče. Ko sta se na ulici poslavljala, je dejal:

"Dve stvari mi nista popolnoma jasni, Cooly."

"Kaj pa takega, Stuart Cheers? Kateri stvari imate v mislih?"

"Podobnost med Rito Astori v prvih dejanjih filma in igralke, ki je igrala Kloe, in premikanje Kloeinih prstov, ki ga ne morem razumeti. Ali vam je mogoče znano, kdo je ta igralka, ki je igrala Kloe?" (Dalje prihodnjik.)

Živali ob robu bitke

Nemški vojni poročevalci Curt Strohmeier piše, da se vojnemu poročevalcu ob zapadni fronti živali naravnost vsiljuje. Ne gre samo za sočutje, ki ga imajo s krivami, ki jih v zapuščeni vseh težih mleko, da naravnost pretresljivo mukajo, in s pač, ki se potepajo zapuščeni po gozdovih in poljih ter se od gladi gnani vračajo v zapuščene domove. Gre tudi za skupna doživljanja s živalmi, ki kažejo, da sta človek in žival tudi v tej najmodernejši vojni navezana drug na drugega.

Napačno je misliti, da je stroj odrinil konja. Časi konjeniških navalov so sicer minuli, toda zadnjič je Strohmeier severno od Cambraja videl mladega poročnika od izvidniške čete, ki je s solzami v očeh stal pred svojim težko ranjenim konjem, ki mu je granatni drobec razparal trebuh. Ne jezec, ne novinar nista imela poguma, da bi mu z milostnim strelom končala muke. Nekaj vojak kolešar, ki je prišel mimo, je izvršil to delo sočutja.

Motorji in konji prevažajo material in vojske v bojne črte,

Zgodi se, da motor ne vzdrži napora in obstane ob poti. S konji je enako. Tedaj jih izprežejo. Na stotine se jih pase ob kraju in v repih ali grivah imajo listke. Na teh listkih je točno zapisano, kateremu oddelku pripadajo živali in zakaj so jih izpregli. Bolne in okužene živali označujejo z rdečimi ali zelenimi trakci. Zbiralne kolone, ki sledijo, vodijo potem te konje do zbirališč, kjer jih zdravijo in kjer si lahko odpodijejo.

Od živali se pogostoma tudi vojakji uče bojevanja. Nekoč je novinar videl, kako se nasprotnikove granate udarile v bližino neke baterije. Konji te baterije, ki so očito spadali med "aktivne" in ki so gotovo že slišali marsikateri pok, so ostali popolnoma mirni. S tem so učinkovali pomirjevalno tudi na moze rezerviste, ki so po prvih pokih bili zelo v skrbeh za svoje konje in v svoji material. Ob Aisni je videl pogostoma, da so krave v vojnem trušcu spočetka tekle sicer malo razburjeno okrog, potem pa so mirno nadaljevale svojo pašo, ker jim je silna pesem bitke trajalo gotovo predolgo, da bi se zavoljo nje stalno vznemirjale.

Skoraj smešno učinkuje konj ob robu bitke. V zapuščeni vseh je kokoš dejansko edino bitje, ki opravlja vestno kakor prejšnje nalogo. Ko je Strohmeier nekoč v Oisju obstal pred nekim kurnikom, ki ga je bil poškočeval izstrelek iz topa, je zagledal kokoši, ki so v svojih gnezdih pokojno nesle svoja jajca. Mošem so se tak-ana sveža jajca po vročem boju kaj dobro prilagela.

Tudi v tej vojni skoraj ni vojaka, ki bi ne prihajal v dotik s živaljo. Ne gre za tiste živalice, ki se jih vsi vojaki tako boje, toda može iz mesta niso gotovo nikoli prebujali tako veseli in lepi ptičji koncerti kakor v pomladni pokrajini francoske nižine. Vsak vojak si prizadeva izraziti na kakšen način svojo ljubezen do živali. Do smrti utrujeni vojaki jemljejo nase še zadnji napor, da bi svojim konjem priskrbeli še malo hrane. Drugi se zavzamejo z vso skrbjo za psičke, ki so jih našli pol mrtve od gladi v zapuščeni hišah.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Kaj se bo vprašalo o registraciji inozemcev

Earl G. Harrison, ravnatelj za registracijo inozemcev v justičnem departmentu, je objavil petnajstotno vprašanje, na katera bodo inozemci morali odgovoriti ob registraciji, ki se bo širom vse dežele začela 27. avgusta in končala 26. decembra 1940. Vzorčne tiskovine, ki vsebujejo 15 vprašanj in navodila o registraciji, bodo na razpolago v vseh poštah uradih en ali dva tedna pred dnem 27. avgusta, ko se začne registracijski rok. Te vzorčne tiskovine niso one tiskovine, ki se bodo dejansko rabile ob registraciji, iz njih pa je razvidno, na kaka vprašanja bo moral inozemec odgovoriti, ko se registrira.

"Vsak inozemec," poudarja mr. Harrison v svoji izjavi, "naj si preskrbi iztis te vzorčne tiskovine, da je dobro prouči in izpolni doma. Izpolnjeno vzorčno tiskovino naj prinese s seboj, ko se v poštah uradi prijavi za registracijo. To olajša in pospeši registracijo. Ako je inozemec že napisal svoje odgovore, bo mogel hitro dati poštarju zahtevane informacije, biti zaprišen in pristotkan."

"Naj se dobro pazi, da na vsa vprašanja resnično odgovorite," je mr. Harrison tudi posvaril. "Ako nimate potrebnih informacij, vprašajte svoje sorodnike, prijatelje ali kako socialno agencijo oziroma vsako drugo zanesljivo poizvedovalnico; pa tudi prebrskajte po listinah ali zapisih, ki jih morda imate kje shranjene. Zakon o registraciji inozemcev določa stroge kazni za vsakega inozemca, ki ob registraciji pove nekaj, kar zna, da ni resnica. Tak inozemec utegne biti kaznovan z globo \$1000 ali s šestmesečnim zaporom oziroma z obojim. Nadalje vsak inozemec, ki bi bil tako kaznovan tekom petih let po svojem vstopu v Združene države, mora biti deportiran."

"Naj se ne državljani ne bojijo registracije," nadaljuje mr. Harrison. "Zavedati se morajo, da je stvar namenjena za varstvo dežele, ki je mnogim izmed njih dala zavetje pred zatiranjem; dežele, ki jim je dala fizično varnost in priliko do zaslužka. In tudi upam, da bodo imeli vzrok upoštevati razliko med duhom in načinom registracije tukaj in onim, ki bi obveljal drugod. V nekaterih deželah, ako ste inozemec, bi se vam ukazalo, da se registrirate na policiji. Ne pa v Združenih državah. V tej deželi se bodo registrirali v poštah uradu. Vlada potom svojih poštah uradov vam bo šla na roko, kolikor more. Nikdo pa — razen ako še ni star 14 let — ne more registrirati oziroma oddati pravnega odtisa za vas. Niti ni treba plačati nikakoli osebno oziroma skupini, da vam pomaga ob registraciji. Registracija je povsem brezplačna."

"Zdi se, da se nekateri inozemci bojijo, da bi se informacije, dane ob registraciji, utegnile uporabiti njim na škodo v gospodarskem pogledu. Hočem zopet zagotoviti inozemcem v tem pogledu. Zakon določa, da se vsi zapisi registracije morajo držati tajno in zaupno. Ta določba velja od trenutka, ko se podajo informacije ob registraciji v

poštah uradu. Nikdo ne sme imeti vpogleda v te zapise brez izrecnega dovoljenja generalnega pravdnika Združenih držav. V koliko je mogoče, se bo registracija vršila v privatnih pisarnah poštne urada na mesto v javnih poštah dvorah. Poštariji bodo sprejemali registracijske informacije v najstrožji tajnosti, kakor to zakon veleva, in ne bodo izpraševali oziroma preiskovali onih, ki se registrirajo."

Petnajstotno vprašanje, ki se bodo stavlila, je sledečih:

- (a) Moje ime je..... (prvo)..... (srednje)..... (priimek).....
- (b) Prišel sem v Združene države pod sledečim imenom.....
- (c) Poznan sem bil tudi pod sledečimi imeni (vstev-šči deklirajo ime za poročene ženske, umetniško ime, pridevek in razna imena, ako jih kdo rabl).....
- (a) Stanujem na..... (ime ulice ali ceste)..... (mesto)..... (okraj)..... (država).....
- (b) Moj poštni naslov je..... (poštni urad)..... (država).....
- (a) Rodil sem se..... (mesto)..... (dne)..... (leta).....
- (b) Rodil sem se v (ali blizu)..... (mestu)..... (pokrajini)..... (državi).....
- (a) Državljan oziroma podanik sem..... (dežele ali države).....
- (a) Označi spol: moški..... ženski.....
- (b) Označi zakonski stan: Samski..... Poročen..... Vdovec..... Razporečen.....
- (c) Označi plemo: Belokozec..... Črnc..... Japonec..... Kitajec..... Drugačno.....
- Visokost:..... nog..... inč, teža..... funtov, barva las..... barva oči.....
- (a) Prišel sem..... zadnjič v Združene države skozi (pristanišče ali kraj prihoda)..... meseca, dne, leta.....
- (b) Prišel sem po..... (ime ladje, parobrodne družbe ali drugega prevoza).....
- (c) Označi, kako si prišel: Kot potnik..... Član moštva..... Skrit potnik..... Drugače.....
- (a) Prišel sem v Združene države: Za stalno bivanje..... Na obisk..... Kot dijak..... Kot pogodben trgovca..... Kot mornar..... Kot uradnik inozemske države..... Kot nastavljenec uradnika inozemske države..... Drugače.....
- (e) Prvič sem prišel v Združene države..... (meseca)..... (dne)..... (leta).....
- (a) Živel sem v Združenih državah skupaj..... let.....
- (a) Nameravam ostaniti v Združenih državah..... (za vedno oziroma do kdaj).....
- (a) Moj običajni poklic je.....
- (b) Sedaj sem zaposlen kot.....
- (c) Moj sedanjí delodajalec je..... (ime)..... njegov naslov je..... (ulica ali cesta).....

Nemški letalci bombardirajo angleške ladje v Rokavškem prelivu.

Pišite še danes po CENIK SLOVENSKEH KNJIG

KNJIGE v angleščini..

NE ZAMUDITE TE PRILIKE po izvanredni ceni

The Modern Encyclopedia

KNJIGA VSEBUJE: 22,000 RAZLAG in 1200 SLIK

Najnovejša svetovna ENCIKLOPEDIJA, v kateri more vsakdo kakor koli količino najti naravno vsake besede spajajoče v njegovo stroko.

KNJIGA VSEBUJE 1234 STRANI in JE OKURNO V PLATNO VEZANA — SKORO NEVERJETNO JE, DA JE MOGOČE TAKO NAJPOPLNEJŠO KNJIGO DOBITI ZA TAKO ZMERNO CENO.

CENA SAMO \$2 (Polnina plačana.)

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York, N.Y.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine in eni samostojni. List Prosveta stane za vse enake, za člana ali nečlane \$6.00 na eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.50 na tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroška, roč, da je list predrag za člana SNPJ. List Prosveta je vala lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrž. države in Kanado \$6.00	Za Ciere in Chicago je.....\$7.50
1 tednik in..... 4.50	1 tednik in..... 6.00
2 tednika in..... 8.00	2 tednika in..... 10.00
3 tednike in..... 12.00	3 tednike in..... 15.00
4 tednike in..... 16.00	4 tednike in..... 20.00
5 tednikov in..... 20.00	5 tednikov in..... 25.00

Za Evropo je.....\$9.00

Izpolnite spodnji kupon, prilijite potrebno vsoto denarja ali Money Order v plačilo in si naročite Prosveto, list, ki je vala lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list Prosveto, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storijo, tedaj mora upravništvo znati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2857 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Prišloeno pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. društva.....
Naslov.....
Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:
2)..... Čl. društva.....
3)..... Čl. društva.....
4)..... Čl. društva.....
5)..... Čl. društva.....
Mesto..... Država.....
Nov naročnik..... Star naročnik.....